

Bijbelse Dagkalender 2016

70^e jaargang

Uitgeverij Boekencentrum, Zoetermeer

Bij de productie van dit boek is gebruikgemaakt van papier dat het keurmerk Forest Stewardship Council® (FSC®) draagt. Bij dit papier is het zeker dat de productie niet tot bosvernietiging heeft geleid. Ook is het papier 100% chloor- en zwavelvrij gebleekt.

Ontwerp omslag: Studio Vrolijk

Het bijbelleesrooster dat in deze *Bijbelse Dagkalender* wordt gevolgd is van het Nederlands Bijbelgenootschap, www.bijbelgenootschap.nl.

Het Tekstregister bij deze dagkalender vindt u als gratis download op www.boekencentrum.nl bij de pagina van de Bijbelse Dagkalender 2016.

ISBN 978 90 239 2851 5
NUR 707

© 2015 Uitgeverij Boekencentrum, Zoetermeer

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Woord vooraf

De Bijbel is een moeilijk boek. We breken ons hoofd erover. Je zoekt een antwoord. Maar na het lezen zit je met nog meer vragen. De Bijbel is ook een weerbarstig boek.

Daarom is elke hulp bij het bijbellezen welkom. De *Bijbelse Dagkalender* wil zo'n hulp zijn. Door geduldig het rooster te volgen, komen allerlei – ook niet voor de hand liggende! – thema's aan bod.

Soms zitten we op het aanbod niet te wachten. Het wordt ons ook niet altijd makkelijk gemaakt. Toch worden we geroepen de Bijbel te lezen. Telkens weer. Steeds weer opnieuw.

Het is goed je te realiseren dat de Bijbel niet gegeven is als een gemakkelijk antwoord op al onze vragen.

Vaak is de Bijbel een weerbarstige vraag. Een levendige uitleg zal die vraag alleen maar nog meer aanscherpen. De vraag is of we recht doen aan Gods weg met mensen. En of er recht gedaan wordt aan de waarheid omtrent de vraag hoe we mens zijn en hoe we leven in het licht van Gods waarheid.

Die vraag zal in sommige gevallen niet gelegen komen. Toch vraagt de Bijbel altijd door en altijd verder. Die vraag zal altijd de weg openen naar Gods bedoeling en hoop geven voor mensen vandaag.

Ds. Evert Westrik

Redactie:

Mw. ds. A.M. Parmentier-Blankert, Hilversum

Ds. E. Westrik, Boskoop

Auteurs:

vanaf:

Dr. J.J.F. van Melle
*protestants emeritus gemeente- en
justitiepredikant te Oudorp (NH)*

01-01

Ds. S. Janse
protestants emeritus predikant te Ameide

21-01

Mw. ds. K. van den Broeke
preses Protestantse Kerk in Nederland

12-02

Ds. R. van Essen
*protestants emeritus predikant en
publicist te Delft*

05-03

Mw. ds. M.C. Molenaar-Dekker
protestants predikant te Heukelum

28-03

Ds. H.J. Oortgiesen
protestants emeritus predikant te Ede

20-04

Ds. H. Jansen
*protestants predikant te Winsum –
Oberfum (Gr.)*

13-05

Mw. ds. M.C. Kapteyn
protestants predikant te Zoetermeer

30-05

Mw. drs. H. van Dorssen
*communicatieadviseur
Protestantse Kerk Amsterdam, theologe*

18-06

Ds. D.J. Versloot
protestants predikant te Waarder

10-07

Ds. W.L. van der Geer
*protestants emeritus predikant te
Alphen aan den Rijn*

30-07

Ds. G. van Meijeren
protestants predikant te Utrecht

20-08

Ds. C.H. Wesdorp
protestants predikant te Zoetermeer

10-09

Ds. R. van den Beld 03-10
protestants emeritus predikant te Baarn

Ds. S. Ypma 25-10
*protestants predikant te
Scharnegoutum – Loenga*

Ds. A. Wijting 15-11
protestants predikant te Gorinchem

Mw. ds. B.H. van de Weg 08-12
*protestants predikant te
't Woudt – Den Hoorn*

Ds. A.C. Bronswijk gebeden
*protestants emeritus predikant
te Deventer*

Feest- en gedenkdagen 2016

1 januari	Nieuwjaar
9 maart	Biddag voor gewas en arbeid
20 maart	Palmzondag
24 maart	Witte Donderdag
25 maart	Goede Vrijdag
27-28 maart	Pasen
27 april	Koningsdag, verjaardag Z.M. koning Willem-Alexander
4 mei	Dodenherdenking
5 mei	Hemelvaart / Bevrijdingsdag
15-16 mei	Pinksteren
17 mei	verjaardag H.M. koningin Máxima
31 oktober	Hervormingsdag
2 november	Dankdag voor gewas en arbeid
28 november	Eerste zondag van Advent
5 december	Tweede zondag van Advent
12 december	Derde zondag van Advent
19 december	Vierde zondag van Advent
25-26 december	Kerst
31 december	Oudjaar

Joodse feestdagen 2016

12-13 juni	Sjavoeot (Wekenfeest)
3-4 oktober	Rosh Hasjana (Joods Nieuwjaar)
12 oktober	Jom Kippoer (Grote Verzoendag)
17-23 oktober	Soekot (Loofhuttenfeest)
25 oktober	Simchat Thora (Vreugde der wet)
25 december-1 januari	Chanoeka (Inwijdingsfeest)

1 januari – vrijdag

Nieuwjaar

De beste wens

Numeri 6:22-27

Een goed begin van het jaar om dit boekje open te slaan en dat hopelijk vol te houden! Want elke dag heeft genoeg aan zijn eigen kwaad en dan helpt het om hardop of in jezelf woorden van hoop en bemoediging te lezen. Vandaag zijn dat zegenwoorden, vaak uitgesproken aan het eind van een kerkdienst. Zoals de Eeuwige tegen Mozes zegt dat hij tegen Aäron moet zeggen dat Aäron de mensen met die woorden mag zegenen, zo mag ik dat net zo via via via doen door dit boekje: de Eeuwige, Ene, God, heeft een gezicht dat u liefdevol wil aankijken en die blik – noem het maar ogen-blik – kan u raken, al was het maar even. Wel iets om een ogenblik bij stil te staan op de eerste dag.

Lied 415

2 januari – zaterdag

Plekjes vrijhouden

Psalm 84

‘Zelfs vindt de mus een huis, o HEER.’ In gedachten hoor ik die woorden gezongen op de vertrouwde psalmtonen. Maar vindt de mus wel een huis? Onze huizen zijn tegenwoordig zo potdicht geïsoleerd gebouwd dat geen musje haast meer een spleet of richeltje kan vinden om te nestelen. Zou het een spiegel zijn van onze weinig open houding naar elkaar en de wereld? Dat het haast verdwijnen van de huismus iets zegt over onze ontoegankelijkheid en individualistische samenleving? Laten we een voorbeeld aan de psalm nemen. Want daar wordt de mus niet uitgesloten. Daar vindt zowel de hiphoppende volkse mus als de sierlijk zwevende deftige zwaluw een veilig plekje bij God, de Eeuwige. De psalm roept op om zo ruimte in ons hart en huis open te houden, voor God en voor elkaar. Een mooie nieuwjaarswens.

Psalm 84:2

Zeemansgedicht uit 1696

*Met den nieuwen jare
gaan wij 't zeil in zee.
Geef de wind bekwame
opdat wij in vree
onze reis volenden
– geef ons toch
goed weer en wind –
waar wij ons ook wenden
mildelijk in overvloed.*

3 januari – zondag

Niets spreekt vanzelf

Exodus 1:1-14

Wat voor ons vanzelf spreekt, is dat allerm minst voor onze kinderen. Het gevoel van toen, is dat wel over te brengen? Zijn uw geloofsvoorstellingen gegroeid in een tijd dat kerk en geloof het publieke leven haast domineerden? Het is aan onze seculariserende generatie bijna niet uit te leggen hoe dat voelde. Jozef had in Egypte prachtige dingen gedaan. Iedereen wist daarvan. Maar ‘toen kwam er een farao die Jozef niet meer gekend had’. Al het goede was prompt vergeten. Die farao zag vooral gevaren in Jozefs volk. Maar wat is mijn verantwoordelijkheid daarin? Om, hoe aarzelend ook, die vertaalslag telkens kritisch aan te durven, zodat wat kostbaar was zich kan vernieuwen. En dat kan lukken als ik eigentijdse woorden vind waarom wat ‘waar’ is in Jozef zo kostbaar en hoopvol voor mij is.

Lied 105:2,8,18

4 januari – maandag

De beste leugen

Exodus 1:15-22

Vreemdelingenhaat manifesteert zich door leugenachtige overdrijving: ‘moslims overvleugelen ons’, ‘een tsunami van Oost-Europeanen’, u kent het wel. Die truc probeert de farao van Egypte ook: ‘Die Hebreërs worden alsmat rijker, straks bedreigen ze ons!’ Een gruwelijke maatregel volgt. Maar wie moet dan die jongetjes doden? De Egyptische vroedvrouwen die Joodse vrouwen bijstaan, krijgen die akelige opdracht. Maar deze vroedvrouwen blijken vroede (= wijze) vrouwen. Zij kennen immers als geen ander het geheim van leven en dood. Zij kiezen voor het leven, ook al gaat het om vreemdelingen. Tegen alle bevelen in blijven zij kindjes ter wereld helpen. Daarmee zijn ze burgerlijk ongehoorzaam aan de wetten van de farao en riskeren ze hun eigen leven. Bovendien liegen zij op schitterende wijze de farao voor. Welke leugen is nu erger? De leugen die racisme oproept of de leugen die mensen redt?

Lied 738

5 januari – dinsdag

En toch...

Exodus 2:1-10

In de Griekse mythologie heet de godin van de liefde en schoonheid Afrodite. Haar naam zegt het: zij is omhoog gerezen uit het schuim der wateren. In het verhaal van Israël rijst niet schoonheid of liefde op uit het water, maar de gerechtigheid. En nog niet eens op eigen kracht! Een Egyptische prinses vist hem uit de Nijl en via een truc van zijn zusje Mirjam blijft hij in leven. Om later te worden geadopteerd als speeltje van de dochter van de farao. Geen glorieus verhaal van de man die bovendien nog iemand doodslaat. Waar de Griekse mythologie het over goden en helden heeft, daar spreekt de Bijbel over kleine, schuldige mensen. Via hen gaat het gebeuren. Wonderlijke godsdienst toch, dat een verborgen Eeuwige zijn levensbrengend woord wil inzaaien in een volkje dat geen haar beter is dan welk ander volk dan ook. En toch...

Lied 167

6 januari – woensdag

Maagdelijk advies

1 Korintiërs 7:1-11

Als katholieke prelaten iets over huwelijksregels te berde brengen, zal menigeen denken dat zij daar als celibatairen beter hun mond over kunnen houden. Wat dan te denken van adviezen over seksualiteit van de maagdelijke apostel Paulus? Ze blijken desondanks verrassend waardevol. Samengevat is zijn advies elkaar in bed te geven wat de ander toekomt. En de man wordt daarop het eerst aangesproken. En over hoe vaak, of juist niet vaak, schrijft hij dat je dat samen overeen moet zien te komen. Mooi advies. Maar hoe breng je dat nu in praktijk? Velen van ons voelen juist op dat gebied schaamte, verlegenheid of schuld om verborgen verlangens. Een gebied vol taboes. En we zijn niet gewend seks en geloof met elkaar te verbinden. Het Hooglied helpt: seksueel verlangen is een geschenk van de Eeuwige. En cadeaus moet je altijd voorzichtig uitpakken.

Lied 791

7 januari – donderdag

Hetzelfde of anders?

1 Korintiërs 7:12-24

Moet je je schikken in je lot? En is dat lot van Godswege geredigeerd? Het lijkt alsof Paulus de bestaande orde wil sanctioneren, maar laten we daar geen algemene conclusies aan verbinden als zou elke gewenste verandering in ons (samen)leven verkeerd zijn. Paulus' raadgeving is specifiek bedoeld voor mensen die zich bij de jonge gemeente in Korinte hadden aangesloten en zich afvroegen of hun geestelijke en maatschappelijke positie nu nog wel klopte met hun nieuwe leven. Moesten ze die veranderen? Nee, vond Paulus. Voor hem was het belangrijkste dat je als christen bij God hoort als je het evangelie van vrede en recht omarmt en ervaart dat Jezus als je broeder en bevrijder jou in een nieuw bestaan heeft geplaatst. Nieuw licht over oud leven. Vanuit dat vertrouwen mogen alle veranderingen afgewogen worden. Ook nu.

Lied 848

8 januari – vrijdag

Het huwelijk

1 Korintiërs 7:25-40

Paulus heeft heldere ideeën over het huwelijk. Daarbij moet wel bedacht worden dat een verbintenis in Paulus' tijd een zaak was tussen twee families en minder juridische rechten en plichten inhield dan ons huwelijk of samenlevingscontract. De apostel zelf heeft voor het celibataire leven gekozen om volledig vrij voor de zaak van het evangelie te kunnen gaan. Maar hij wil dat anderen niet opleggen, al ziet hij praktische problemen in huwelijk en samenleven: veel gedoe, waardoor je wordt afgeleid van de hoofdzaak. Zo neigen vrouwen ertoe hun man te behagen en dat kost tijd en energie, benadrukt de apostel, die hier overigens voor zichzelf spreekt. Dat doet mij met een knipoog denken aan wat ik las in een *Trouw*rubriekje, getiteld 'Opgetekend Gesprek'. Dit keer in de slaapkamer: 'Wil je me nog bruiken Willem, anders draai ik me om en wend ik me tot de heere.'

Lied 793

9 januari – zaterdag

Nu

Lucas 3:1-14

Wat moeten wij dan doen?, vragen de mensen aan Johannes. Er is reden voor die vraag. Want Johannes getuigt dat het er vanaf nu elk moment op aankomt. Hoe leef je? Leef elke dag alsof het je laatste is! Maar hoe moet dat als de bijl aan de wortel ligt? Wordt ons alleen maar angst ingepeperd? Nee, want wat Johannes aan ethiek meegeeft, is menselijk en haalbaar. Geen onmogelijke geloofseisen. Doe wat voorhanden is, binnen je mogelijkheden, maar wel eerlijk en oprecht. De vijand van die houding is onverschilligheid. Zeggen: ach, het zal mijn tijd wel duren. Dat is de dood het laatste woord geven. Leven in de intense spanning van het nu, dat scherpt de ziel. Niet ooit, maar vandaag; deze dag dat ik onder Gods genade mag leven, daarop komt het aan. Wie zo leeft, beleeft het koninkrijk nabij.

Lied 528

U hebt ons lief

*God, u hebt ons lief,
u luistert naar onze gebeden,
maar ook naar onze Stilte.
Maak dat wij u ook liefhebben,
maak dat wij ook naar uw gebeden luisteren
en maak ons daardoor tot bouwers aan
gerechtigheid en vrede.
Amen.*

Kees Nieuwert

Uit: *Eén druppel jou. Gebeden*, Zoetermeer, 2014.

10 januari – zondag

De Vermaning

Lucas 3:15-22

De Nederlandse doopsgezinden noemen hun kerken met een oud woord Vermaanhuis of Vermaning. Vooral in Noord-Holland en Friesland zijn er nog vele in gebruik. Soms gebouwd als schuilkerk in boerderijvorm of verstopt achter een huizenfront, omdat de calvinisten hen toen nauwelijks gedoogden. In de tijd van de eerste doopers bedoelden zij elkaar in dat huis te willen aansporen en bemoedigen in het geloof. In het Nederlands heeft het werkwoord vermanen later meer de betekenis gekregen van bestraffend toespreken. Toch zit er een wonderlijke samenhang tussen die twee betekenissen. De mensen om Johannes ervaren zijn woord als bemoediging en aansporing, maar Herodes denkt er anders over: hij ziet het als beledigende kritiek en sluit Johannes op in de gevangenis. Ikzelf laat me liever bemoedigen en aansporen dan dat ik vermanend word toegesproken. Of laat ik dan die samenhang niet toe?

Lied 601

11 januari – maandag

Foutje in de stamboom?

Lucas 3:23-38

Hebt u al een onderzoek gedaan naar uw familie? Archieven stellen hun deuren ervoor open en websites bieden hulp bij deze populaire zoektocht naar familieachtergronden. En wie daaraan begint, wil natuurlijk familiesporen vinden zo ver mogelijk terug in de geschiedenis. Soms kan men dan trots een belangrijke voorouder melden, maar het kan ook minder heldhaftig uitpakken. Zo heeft Lucas een geslachtsregister van Jezus opgesteld waarin een van Jezus' voorouders een verder onbelangrijke en onbekende zoon van David is. Een zekere Natan, en niet die andere zoon, de wijze koning Salomo, zoals de evangelist Matteüs vertelt. Misschien deed Lucas het wel met opzet om aan te geven dat Gods lijn niet via beroemdheden loopt. Maar die lijn begint wel bij de Eeuwige zelf. Dan mag Jezus' vader ook wel gewoon Jozef heten.

Lied 527

12 januari – dinsdag

De stilte

Lucas 4:1-13

Een moment van stilte voor de maaltijd kan een verademing zijn. Of indrukwekkend, die twee minuten op 4 mei. Samen stil zijn. Maar alléén in de stilte en dan zonder dat je weet wanneer het stopt, helemaal alleen met jezelf? Wie kent niet de neiging de radio aan te zetten of een oorplug in te doen met muziek, beducht voor de oorverdovende stilte. Jezus is in de woestijn, in de stilte. Er komen geen rustige of mooie bezinnende gedachten op, maar eerder chaos, verwarring, stemmen. Kent u het? Bijbelwoorden kunnen dan helpen, soms een melodie die in je hoofd hangt of een gedicht, maar dat red je niet, want – zo vertelt dit verhaal – de duivel kent ook bijbelteksten. Of anders gezegd: we komen ook de krochten in onszelf keihard tegen. Maar na dit verhaal zijn we niet meer alleen.

Lied 538